

forelægger for domstolene. Vi kender det jo også fra skattelovgivningen i øvrigt, hvor vi jo i dag har en paragraf i straffeloven for grov skattesvig med en strafferamme også på 4 års fængsel, og det er den samme. Der er parallelitet her over til det med at få grov momssvig ind i straffeloven.

Så jeg mener ikke, vi har et reelt problem, men vi vil selvfølgelig gerne også med hr. Nonbo yderligere drøfte det under den videre behandling af lovforslaget.

Til hr. Brian Mikkelsen, som satte spørgsmålstegn ved, om Danmark nu skulle være foregangsland, når det drejer sig om at få ratificeret OECD-konventionen mod bestikkelse og korrupsion, skal jeg sige, at jeg godt har lagt mærke til, at det i dag i dagspressen fremstår, som om det alene er USA, der har ratificeret OECD-konventionen.

Det er ikke tilfældet. Det må bero på en misforståelse hos dem, der har bidraget til den medieomtale. Der er i dag 18 lande, der den 19. juli i år har ratificeret OECD-konventionen, og der er ganske givet kommet flere til, der har ratificeret den, siden den 19. juli.

Så selv om jeg jo gerne ville have trukket frem, at Danmark var et foregangsland, og at vi var helt i front, så vil jeg sige, at det er vi ikke på det her felt. Der er faktisk mange lande, der ligger foran os.

Og derfor mener jeg ikke, at Dansk Industri her får påført et problem, som ikke andre lande også må tænke på, når vi taler om, at man skal afstå fra at bidrage til korrupsion og bestikkelse, når man er ude i den store verden og eksportere varer. Det er en uværdig konkurrenceparameter, og jeg tror – og det er også min oplevelse, når jeg taler med virksomheder, der er medlemmer af Dansk Industri – at sådan oplever de det også selv.

Derfor tror jeg, at der er en relativt stor opbakning også ude i virksomhederne til, at alt, hvad vi kan gøre både nationalt og internationalt for at dæmme op mod korrupsion og bestikkelse, skal vi gøre. Og det er jo nu engang os, der har lovgivningskompetencen til at bringe det på plads, når det drejer sig om danskeres bestikkelse af udenlandske myndigheder og udenlandske personer.

Angående smøring spurgte fru Sonja Albrink, om vi nu her fjerner muligheden for, at

danske virksomheder kan få ordrer hjem: For der er jo altså kulturegne, hvor de er anderledes end os, og hvor man må deltage i en vis form for smøring for at sikre sig, at man får sine ordrer.

Det er ganske godt beskrevet i bemærkningerne i lovforslaget, henholdsvis på side 32 og side 50. Og jeg er ganske enig med fru Sonja Albrink i, at der kan være lande, man opererer i, hvor det ikke ville være uberettiget, at man var optaget af, hvordan de dér behandler deres tjenestemænd, for at kunne få en sikkerhed for, at man får opfyldt forskellige ydelser fra de myndigheder, som man ofte også møder, når man er ude i et fremmed land.

Det er jo så op til myndighederne at vurdere det strafbare og det strafberettigede på de enkelte områder. Men vi vil altså gerne bidrage til under udvalgsbehandlingen at kaste mere lys over de bemærkninger, der er på henholdsvis side 32 og side 50 i lovforslaget.

Med de bemærkninger, der i øvrigt har været fra ordførerne, ser jeg frem til et konstruktivt og godt udvalgsarbejde, der sikrer, at vi i den her folketingsssamling kan få ratifikationen af de her vigtige områder på plads.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 16: Forslag til lov om ændring af lov om offentlige indsamlinger. (Forbud mod pyramidespil). Af justitsministeren (Frank Jensen). (Fremsat 6/10 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Da mit partis ordfører, fru Lissa Mathiasen, ikke kan være til stede i dag, har jeg lovet at varetage hendes hverv som ordfører.

Med lovforslaget lægges der her op til at indføre en klar hjemmel i indsamlingsloven, således at det er muligt at straffe udbydelsen af pyramidespil. Den strafbare handling i dette tilfælde består i at udbyde pyramidespillet, hvorimod det at indbetale indskud til initiativtagerne eller til tidligere led i pyramiden ikke bliver kriminaliseret som en selvstændig ting; det vil sige, at de unge deltagere går fri.

Forbudet mod pyramidespil bliver rettet mod arrangementer, hvor det centrale er, at der hele tiden kommer nye medlemmer til, som i kraft af deres tilskud får retten til at hverve endnu en gang nye medlemmer.

Det kan måske på nogle virke lidt dramatisk eller drastisk at sætte en strafferamme på op til 2 år. Men omvendt finder vi i Socialdemokratiet, at det er uacceptabelt i kraft af pyramidespil at kunne profitere af at lokke primært noget naive unge ind med løfter om store, letjente penge.

Forudsætningen for, at disse mange penge kommer, er jo netop, at det lykkes at lokke nye venner eller kammerater med ind eller ved hjælp af en pågående markedsføring at finde andre nye ofre.

Denne fremgangsmåde og den kynisme, som ligger bag udbydelsen af disse spil, er absolut forkastelig. Og jeg skal ikke undlade at udtrykke min tilfredshed med, at justitsministeren gav sig den fornødne tid til at fremlægge dette lovforslag. Nok en gang viste det sig, at det er klogt ikke at forhaste sig. Vi har haft glæde af at afvente Østre Landsrets dom, således at vi nu er på sikker grund med hensyn til, om dette lovindgreb også rammer det ønskede mål.

Jeg kan derfor på Socialdemokratiets vegne slutte med at give vores fulde opbakning til det fremsatte forslag.

Karsten Nonbo (V):

Venstre hilser det fremsatte forslag velkommen.

Den manglende lovgivning har fremavlet en mafia af hurtigt-snakkende, uproduktive og oversmarte gangstere, hvis livssyn består i at finde niches til at udnytte og skumme gevinsten af andre, måske lidt naive, menneskers søgen

efter den letkøbte lykke, nemlig troen på, at meget kommer af lidt.

Venstre noterer sig med tilfredshed, at der i definitionen af et pyramidespil lægges op til, at der også indgår andre økonomiske værdier end penge, og at det er nok, at deltagerne stilles en mulighed for økonomisk gevinst i udsigt.

Endvidere ser vi med glæde, at strafferammen for overtrædelse af loven rummer mulighed for varetægtsfængsling; således at sagerne kan efterforskes uden for megen påvirkning fra gerningsmændenes side. Nu skal man ikke have en ensidig medlidenhed med dem, som entrerer i et pyramidespil, hvad enten de er blevet besnasket, narret eller på anden måde vildledt. Fælles for dem alle er jo, at de er gået ind i et arrangement i det store håb at score nogle nemme penge.

Hvor tror de så, de nemme penge kommer fra? Ja, man skal være noget naiv for at tro, at der er tale om ekstrabevillinger på børnepengeområdet. Mærkeligt nok kommer anmeldelserne om snyd i et pyramidespil fra de mennesker, som alle har en negativ saldo på pyramidespils-kontoen. Anmeldelserne kommer ikke straks efter, at de har indbetalt til pyramidespillet, men først, når de senere opdager, at der ikke kommer penge ind på deres konto, som de troede, da de med store dollartegn i øjnene foretog deres egen investering.

Det er derfor med stor undren, at man i lovforslagets fremsættelse kan læse: »Den blotte indbetaling af indskud til initiativtagerne eller tidligere led i pyramiden er således ikke selvstændigt kriminaliseret.«

Justitsministeren har overvejet dette, men ikke fundet det rigtigt at kriminalisere den blotte deltagelse i spillet.

Så spørger jeg: Hvorfor ikke? Enhver indbetaling må vel være et forsøg på at udbyde og videreføre pyramidespillet. Det er vel ikke for at opnå et socialt fællesskab, at man indbetaler 20.000 kr. Nej, det er nok med det klare forsæt at få dem igen flerfoldigt.

Groft sagt er der to slags pyramidespilskriminelle: De, der får udbytte, og de, der står med en lang næse. Ved at afkriminalisere sidste led vanskeliggøres sagerne efterforskning. Hvor-når skal man afhøres som forurettet og hvornår som sigtet? Hvad nu hvis pengene pludselig vælter ind, efter at man har foretaget politianmeldelse og er afhørt som forurettet? Kan den forklaring, man brugte ved anmeldelsen, bruges som en forklaring mod en sigtet?

Selvfølgerlig må man have medlidenhed med de naive mennesker, der har mistet penge på pyramidespil, men de vil typisk få straf som forskyldt, altså miste indbetalingen og få en advarsel af dommeren. Eller sagt på en anden måde: De har købt sig en portion livserfaring.

Hvordan skal beslaglagte penge i øvrigt håndteres? Skal de tilbagebetales til dem, som kaldes forurettede, fordi de ikke fik gevinst?

Der er tilsyneladende også et teknisk problem med lovens § 6, stk. 3. Der står, at strafansvaret også gælder for udbud, der finder sted i udlandet, i det omfang udbyderen og de personer, spillet udbydes til, er bosat i Danmark. Det må være nok, at udbyderen *eller* de personer, spillet udbydes til, er bosat i Danmark.

Venstre kan støtte lovforslaget og håber, at de her nævnte betragtninger kan komme med i behandlingen i udvalget.

Brian Mikkelsen (KF):

Det er et godt forslag, men vi vil præcisere fra konservativ side her i salen, at det er for dårligt, at det ikke er kommet før. Det er et stort problem. Et helt år er gået, siden vi her i salen hørte, at der var politisk opbakning til at slå ned på personerne bag pyramidespillene. Der er jo ikke sket så forfærdelig meget i den forløbne periode, og det er nøjagtig, hvad vi i Det Konservative Folkeparti frygtede. Sagen er den, at spillene har kunnet foregå, en masse unge mennesker er kommet i klemme og de organiserede bagmænd har tjent styrtende med penge i løbet af det sidste års tid.

Når det er sagt, må vi konstatere, at dommen i Østre Landsret i foråret med al ønskelig tydelighed afslørede et hul i indsamlingsloven.

Landsretten fandt ikke, at indsamlingslovens kriminalisering af kædebrev kunne overføres til pyramidespillene, og dommen efterlader et klart indtryk af, at der er behov for en selvstændig kriminalisering af pyramidespillet.

Det vil vi gerne bidrage til at løse, og det har vi sagt hele vejen igennem. Vi vil ikke finde os i, at griske bagmænd udnytter unges naivitet, tømmer deres bankbøger og leder dem i uføre. Vi vil altså ikke acceptere nogen form for bondefangeri i denne her sag.

I lovforslaget lægges der fornuftigt op til en kriminalisering ikke alene af bagmændene, men også af deltagerne, i det omfang en eller hun prøver at hverve nye deltagere. Deltagelse i form af indskud af startbeløb vil være straffrit, kan man læse, så længe den pågældende und-

lader at hverve nye deltagere eller forsøge på dette.

Det kan vi også godt tilslutte os fra konservativ side. Vi mener, at det er et vigtigt signal at sende til deltagerne i pyramidespillene. De må også stå til ansvar, såfremt de har deltaget i hvervningen og dermed har lukket andre naive sjæle ind i spillet. På den baggrund er de jo ikke meget bedre end spillets egentlige bagmænd.

Kigger vi på den skitserede strafferamme, ser vi, at der i lovforslaget er lagt op til at forøge de nuværende strafferammer. Således kan medvirken i pyramidespil under skærpene omstændigheder give op til 2 års fængsel. Vi mener fra konservativ side, at frihedsstraf er en nødvendighed alene for at give politiet de optimale betingelser for at optrevle pyramidespillenes netværk.

Jeg mener faktisk, at vi her i Folketinget bør tilkendegive, at vi godt kan give det offentlige de retsmidler, der skal til for at kunne bekæmpe pyramidespillene. Jeg mener også, at forslaget lægger op til, at vi bør anvende frihedsstraf i forbindelse med disse kvalificerede overtrædelser af loven. Vi kan altså fra konservativ side også støtte den skitserede strafferamme.

Derfor kan vi fra De Konservatives side støtte det samlede lovforslag.

Aage Frandsen (SF):

Da SF's ordfører, fru Anne Baastrup, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre SF's synspunkter på hendes vegne.

Lovforslaget er et forsøg på at udfylde det hul, som viste sig i forbindelse med Østre Landsrets dom, og når der gælder straffebestemmelser vedrørende kædebrev, så er det også logisk at sige, at det gælder vedrørende pyramidespil.

Jeg vil dog ikke undlade at komme med den bemærkning, at det er vanskeligt hele tiden at tage stilling til, hvor grænsen går for, hvad vi skal straffe, når folk frivilligt går ind i et eller andet. Det er jo udtryk for, at vi erkender, at folks eget ansvar ikke er i orden, at de selv frivilligt går ind i det, men at de ikke selv kan overskue konsekvenserne.

Vi føler altså i det her tilfælde, ligesom vi følte, da det drejede sig om kædebrev, at det er nødvendigt at sige, at der åbenbart er nogle, der ikke selv kan finde ud af at passe på deres egne penge, og så må vi have samfundet til at gå ind. Det er udtryk for, at de pågældende mennesker ikke selv kan overskue det.

Når man så samtidig ved, at det fortrinsvis drejer sig om unge mennesker, kan man føle, at det nok er mere påkrævet, og at det er i orden at udvide det ansvar, som staten påtager sig i det her tilfælde.

Vi støtter derfor lovforslaget, men vil bruge udvalgsarbejdet til en nærmere afklaring af, om der er baggrund for ændringer i det lovforslag, der ligger her, i forhold til nogle af de svar, som er kommet fra høringsparterne, om strafferammen er rigtig, om de sanktionsmuligheder og de muligheder, der ligger i forbindelse med opklaringen, er rigtige, fordi dette netop er et område, hvor staten påtager sig ansvaret på borgernes vegne. Derfor er det noget, man skal være meget opmærksom på.

Derfor vil vi i forbindelse med udvalgsarbejdet, altså bortset fra at vi giver principiel tilslutning til forslaget, kigge nærmere på, om der er grundlag for at foretage justeringer eller regulære ændringer i lovforslaget, fordi det er et skridt videre mod, at staten påtager sig ansvaret på borgernes vegne.

Peter Skaarup (DF):

I Dansk Folkeparti er vi også positivt indstillet over for et forslag om indgreb over for pyramidespil.

Vi må erkende, at der har været en række ulykkelige skæbner forbundet med de spil, vi har set indtil nu, og det viser sig, at der er en del mennesker, der i hvert fald fra starten af ikke har kunnet gennemskue, hvad der ligger bag disse her spil. Der kan man så håbe, at det indgreb, som regeringen kommer med her, nogle klare signaler, kan få den ønskede virkning, nemlig at specielt bagmændene bag de her spil holder op med deres forehavende, som i høj grad er skadeligt på lidt længere sigt for dem, der bliver involveret i det.

Vi må dog sige – og det er lidt i lighed med, hvad SF's ordfører, hr. Aage Frandsen, har sagt heroppefra – at der måske er nogle problemer omkring håndhævelsen. Vi må i høj grad stole på det, når regeringen kommer og siger, at man godt kan håndtere en håndhævelse på den måde, som man lægger frem her. Det er noget, vi vil undersøge nærmere i forbindelse med udvalgsarbejdet, for vi er altså lidt skeptiske, hvis Folketinget i den grad skal ind og ligesom også tage ansvaret for håndhævelsen.

Vi må i høj grad sige, at hvis regeringen kommer til Folketinget med et forslag, hvor man mener at kunne håndhæve de ting, der lig-

ger bag det, så er vi med. Men vi er altså indstillet på, at lovforslaget her skal gennemføres, og at vi skal prøve at se på den håndhævelse, for der kan altså godt være nogle uforudsete ting, som vi så er nødt til at se på ved en senere lejlighed.

Sonja Albrink (CD):

Man kan sige »bedre sent end aldrig« om det forslag her. Lovforslaget er jo en opfølgning af CD's beslutningsforslag, som var til behandling i november sammen med en opfølgning af den overraskende frifindelsesdom i Østre Landsret i marts i år.

Nu ser det altså ud til, at der én gang for alle lovgivningsmæssigt bliver gjort noget ved de her pyramidespil, men man kunne sige, at det desværre er 5 år for sent. I 1994 og de følgende år blev politiet nemlig gjort bekendt med pyramidespil med eksotiske navne som »Waves«, »Spring«, »Jump« og mange flere. Rigsadvokaten tilkendegav flere gange, at disse pyramidespil var omfattet af forbudet i indsamlingsloven, fordi de kunne ligestilles med kædebrev. Men der skete intet. Politiet modtog anmeldelser, men efterforskede kun lidt halvhjertet. Ingen havde lyst til at gå i gang med de sager, som allerede på det tidspunkt var omfattende og med utrolig mange deltagere. Først i forbindelse med sagen i Odense kom der skred i tingene, og alle kender som bekendt resultatet.

Forslaget, som vi har til debat i dag, er et godt forslag, og vi vælger i CD at se fremad. Nu er der skabt et grundlag for at få den klare hjemmel, som landsretten efterlyste, og der er også skabt grundlag for at få skærpet straffen, således at det bliver muligt at anvende frihedsstraf over for disse yuppieforbrydere, som jeg gerne vælger at kalde dem, selv om deres forehavende endnu ikke er blevet gjort strafbart. For pyramidespil tjener nemlig ikke noget anerkendelsesværdigt formål, snarere tværtimod. Der er tale om skadelig virksomhed, hvor nogle smarte bagmænd kan udnytte ungdommeligt letsind til at berige sig selv.

De unge har ikke en jordisk chance for at sætte sig ind i pyramidestrukturen, og de ved ikke, hvor langt nede i organisationen de befinder sig, og har således slet ikke mulighed for at overskue deres egne muligheder for at tjene penge på forehavendet. Samfundet har en pligt til at beskytte sine borgere mod disse arrangementer. Selvfølgelig kan man altid sige, at de unge mennesker bare kan tænke sig lidt om,

men hvorfor har samfundet så regler om kædebreve?

I CD er vi altså meget glade for det her forslag, som vi naturligvis støtter. Jo hurtigere, vi får det vedtaget, des bedre.

Elisabeth Arnold (RV):

Ved den sidste lejlighed, hvor vi diskuterede pyramidespil her i Folketinget, sagde jeg på Det Radikale Venstres vegne, at vi gerne ville afvente Landsrettens afgørelse i en verserende sag, før vi besluttede os for, om det var hensigtsmæssigt med en lovændring. I marts i år faldt landsrettens afgørelse, og den var en frifindelse af en gruppe personer, som havde udbudt de såkaldte pyramidespil.

I Det Radikale Venstre er vi klar over, at mange unge og måske også naive mennesker kommer i økonomisk uføre på grund af disse samvittighedsløse pyramidespilsjonglører. Det bryder vi os naturligvis ikke om. Derfor støtter vi også dette lovforslag, som gør det strafbart at udbyde denne specielle form for arrangementer.

Jeg har to bemærkninger, ud over at vi selvfølgelig støtter forslaget.

Den første er, at det jo er myndige personer, som foretager disse dispositioner, dvs. dumme sig. De bliver nu med dette lovforslag befriet for konsekvenserne af at dumme sig. Det vil sige, at det er dem, der udbyder lokkende tilbud til dem, der kan blive straffet. Det fylder mig altid med undren, når partier, som ellers meget hylder den frie vilje og friheden til at gøre hvad som helst her i samfundet, ikke tøver et øjeblik med at tilslutte sig krav om lovgivning på dette område, hvor der altså er stor frihed til at dumme sig.

Sådan kan tingene jo ændre sig undervejs, men vi synes altså, det er rimeligt at lovgive, netop fordi det er unge mennesker. Men vi må stadig væk fastholde, at de faktisk er myndige, og at de har dispositionsret over deres bankkonto og over deres penge, og at de også har ret til at sætte sig i gæld. Men o.k., vi lovgiver på området, fordi vi ved, at der er mange, især forældre, som er dybt ulykkelige over, at deres børn er kommet ud i dette morads.

Og så den anden bemærkning, som er nævnt af flere andre ordførere, at i virkeligheden er hver eneste deltager i disse pyramidespil jo en slags pusher, at hvert lag i pyramiden er en ny samling bondefangere. De er på udkig efter nogle, der er mere naive og godtroende, end de

selv har været, og derfor kunne man godt diskutere, hvor langt ned vi skulle lægge strafansvaret.

Det har ikke været nævnt i forbindelse med første gang, vi diskuterede pyramidespillene her, men jeg synes, det er en interessant betragtning, som man i hvert fald bør tage med i diskussionen. Det er ikke sikkert, at det er muligt at gennemføre det i selve lovforslaget her, men jeg synes ikke, betragtningen skal være usagt her fra denne talerstol.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil da også godt erkende, at vi i Enhedslisten har haft store overvejelser omkring det her forslag, for hvor går egentlig grænsen for, hvor dum man har lov at være?

Man kan forstå, at folk i Albanien hopper på et eller andet pyramidespil – et sted, hvor man overhovedet ikke har nogen erfaringer med kapitalismen – men altså i Danmark har vi jo erfaringer med kapitalismen, folk ved jo, hvordan det fungerer, og alligevel må man jo stille spørgsmålet: Hvordan pokker kan det være, at folk så alligevel går med i sådan nogle pyramidespil og så, når de har tabt pengene, bagefter klager over det?

Hvad bliver det næste, vi skal forbyde – en ønskebrønd? Inde i Tivoli er der sådan en ønskebrønd. Den kan man putte penge i, og der er sikkert nogle, der putter penge i den, og så ønsker de, at de bliver en abe eller sådan et eller andet. Og når de så ikke bliver en abe, skal vi så ligesom gå ind og lave et forbud, fordi de så har tabt deres penge?

Der er altså mange problemer med det her forslag sådan ud fra nogle overordnede vurderinger. Men o.k., vi har diskuteret det frem og tilbage, og efter de dér frem- og tilbagediskussioner er vi kommet frem til, at vi støtter forslaget. Og det gør vi selvfølgelig, fordi, som der står i bemærkningerne, »de pyramidespil, der udbydes, ofte har haft en sådan form, at anklagemyndigheden efter en konkret vurdering ikke har fundet grundlag for at rejse tiltale for overtrædelse af straffeloven«. Og der er jo selvfølgelig nogle af dem, der er meget grove. Det, man så måske kan undre sig over – det kan justitsministeren så måske kaste mere lys over – er, hvorfor det ikke hører under den del af straffeloven, som omhandler åger. Det burde jo sådan set være dér, det hørte hjemme. Vi støtter altså forslaget.

Som der står i forslaget generelle bemærkninger, så baserer pyramidespillene sig jo på princippet om, at man skal tiltrække spillere, som så satses de her penge, men som det også fremgår af bemærkningerne til forslaget, viser praksis, »at arrangementerne hurtigt »udtørrer« med den konsekvens, at deltagerne i det senest hvervede led mister deres indskud af ofte meget store beløb.«

Og det er jo selvfølgelig det, der er problemet, selv om vi også her har den overvejelse, at hvor vi andre steder i retspolitikken står over for det problem, at det er ofre, der bliver til forbrydere – f.eks. når vi snakker om sexkriminalle, er det ofte ofre, der senere bliver forbrydere – så er der sådan set her tale om forbrydere, der bliver til ofre, fordi den eneste måde, det her system jo kan fungere på, er ved, at man finder nogle ofre til at betale den forbrydelse, man er i gang med.

Derfor, fordi vi har det her ambivalente forhold til det hele, så mener vi også, som der vist også står i bemærkningerne, at hovedopgaven, når vi snakker om pyramidespil, er at sætte ind med oplysning. Og det er ikke bare lige om pyramidespillene, men måske også lidt bredere i forhold til de tilbud, som gives unge mennesker.

For os at se er det et problem, at konkurrencen og liberaliseringen af finansmarkedet har betydet, at det er blevet forholdsvis nemt for unge mennesker at låne meget store beløb, også meget store beløb, de ikke behøver at redegøre for hvad skal bruges til, og hvor der ikke laves nogen vurdering af, hvordan de skal betales tilbage. Det skaber en masse fristelser og drømme om at få penge til at yngle hurtigt gennem smutveje og altså også gennem pyramidespil, og det problem løses ikke alene ved at gribe ind over for selve spillene.

Her er det efter vores opfattelse også nødvendigt at se på den uansvarlighed, som eksisterer i finanssektorens udlåningspolitik. Det er ikke det, det her forslag handler om, og den undladelssynd fra regeringens side skal ikke føre til, at vi så ikke går med til at gøre noget ved pyramidespillene.

Men selv om det er en støtte, så bliver det en støtte, der er lidt ambivalent.

Jann Sjursen (KRF):

Fra Kristeligt Folkepartis side er vi også glade for det forslag om forbud mod pyramidespil,

som regeringen her i dag har til behandling i Folketinget.

For os er der ingen tvivl om, at der er mange bagmænd i pyramidespillene, som kynisk udnytter især unge mænd og kvinder, som bliver lokket ind i disse spil.

Andre ordførere har været inde på det ambivalente, og selv om jeg ikke vil sige, at vi direkte har et ambivalent forhold til det, så må vi medgive, at der også er en diskussion at tage i forhold til: Hvornår skal samfundet, hvornår skal staten, tage ansvaret for, hvad folk kan få mulighed for at foretage sig? Hvornår kan folk ikke selv sætte grænser længere eller overskue konsekvenserne, som der jo er tale om her i forbindelse med pyramidespil?

Det synes jeg også er en diskussion værd. Der er ikke nogen enkle svar på det, men vi er i hvert fald også fra Kristeligt Folkepartis side kommet til det resultat, når det gælder pyramidespil, at her er det svært for en del unge at overskue konsekvenserne af spillene og dermed også konsekvenserne af de handlinger, der foregår, når de lader sig indrullere i disse pyramidespil, og derfor er det efter vores vurdering nødvendigt med den lovgivning, som regeringen her lægger op til om et forbud mod deltagelse i pyramidespil.

Jeg vil godt sige, som den forrige ordfører, hr. Søren Søndergaard, var inde på, at for os er det også vigtigt at pege på den oplysningsmæssige side af sagen. Det er jo ikke bare gjort med det forbud, som vi diskuterer i dag.

Jeg synes også, hvis man ser på spil sådan mere generelt, at man måske skulle forholde sig lidt mere kritisk til statens rolle inden for hele spilleområdet, hvor staten jo altså også lever godt af, at mennesker rent faktisk, måske fordi de drømmer at få større lykke og flere penge, involverer sig i diverse former for spil, som måske ikke er så grelle som pyramidespil, men som dog er spil, der også kan bringe mennesker på fallittens rand. Her har staten rent faktisk også et ansvar, som vi ser det fra Kristeligt Folkepartis side, og optræder måske i virkeligheden som pusher – jeg tror, det var fru Elisabeth Arnold, der nævnte det ord på et tidspunkt – og det er jo faktisk mindst lige så alvorligt, som det er i denne her sammenhæng, om ikke mere alvorligt, faktisk, for det er der jo direkte lovgivet om.

Men når alt kommer til alt, støtter vi altså det forslag her. Vi synes, der ligger mange menneskeskæbner under pyramiderne, pyramidespil-

lene som sådan, og derfor støtter vi også de skærpede strafferammer, som der lægges op til i regeringens lovforslag.

Tom Behnke (FRI):

Det er sjældent, at man hører så mange ordførere komme med så mange negative ytringer om et lovforslag for så alligevel at konkludere, at de ønsker at stemme for det.

Det er et problematisk forslag, for det handler jo dybest set om, at man vil forbyde, at den kloge narrer den mindre kloge. Man kunne egentlig også i stedet for have lavet en overskrift, der hed »Forbud mod pyramidespil«, »Forbud mod at kaste penge i grams«, »Forbud mod at dumme sig«, eller hvad man nu kunne finde på.

Og spørgsmålet er jo ganske relevant. Selv om der er sagt meget sjovt om det her forslag – der bliver formentlig også sagt noget mere – så er et ganske relevant spørgsmål: Hvorfor stoppe ved pyramidespil? Hvorfor er det kun i pyramidespil, man ønsker at det skal være forbudt? Hvad med, når man i alle andre sammenhænge snyder hinanden, når man lover noget og så alligevel ikke lever op til det, man lover? Ja, egentlig har vi jo straffelovens bestemmelser om bedrageri og åger, og de bestemmelser burde jo være nok, for der er jo netop tale om, at man vildleder nogle og får en vinding ud af det, og at de pågældende mennesker får et tab.

Grunden til, at pyramidespil ikke er bedrageri, er jo netop, at deltagerne er blevet fuldt ud informeret om, hvad det går ud på. De ved, hvad risikoen er. Og så står vi i den juridisk meget spændende problemstilling, som også Venstres ordfører, hr. Karsten Nonbo, fremhævede: Hvornår går man fra at være offer til at være forbryder? Og kan man, når man er blevet offer, pludselig vende om og blive forbryder, hvis pengene så pludselig strømmer ind på ens bankkonto? Og hvad med de vidneudsagn, man har givet som offer, når man så lige pludselig er gerningsmand? Kan de bruges imod én? Rent juridisk har justitsministeren og Justitsministeriet et forklaringsproblem. Det her holder jo ikke; det holder ikke i forhold til, hvordan man skal håndtere de her sager.

Vi kender jo en anden institution, som lover befolkningen, at hvis bare man indbetaler nogle penge, så kan man den dag, hvor man bliver syg, få førtidspension, men når folk så bliver syge, får de ikke førtidspension alligevel. Man

lovede nogle mennesker, at hvis bare de indbetalte nogle penge til noget, man kaldte for Den Sociale Pensionsfond, så ville de såmænd få forhøjet deres pension, når de på et tidspunkt gik på pension. Det skete heller ikke, pengene forsvandt bare, væk var de! Man har også bildt nogle mennesker ind, at hvis bare de betaler deres skat, så kan de den dag, hvor de bliver syge, komme på hospitalet, men når de så bliver syge, kommer de ikke på hospitalet alligevel.

Altså, man kan selvfølgelig ikke sammenligne det, for i et pyramidespil er det jo meget, meget færre penge, vi taler om, så den sammenligning kan man selvfølgelig ikke lave, men det er lidt tankevækkende, at det på den her måde skal kriminaliseres.

For Frihed 2000 er udgangspunktet, når vi diskuterer det her lovforslag, at hvis ikke det snyder, der foregår, falder ind under bestemmelserne om bedrageri eller åger, så må folk selv om det. Men jeg vil da ikke udelukke, at vi i løbet af udvalgsbehandlingen kan blive gjort klogere, og jeg vil ikke udelukke, at vi kan ende med at stemme for det her forslag, men som sagen ligger i øjeblikket, tvivler jeg.

Og jeg må også sige, at for en ægte liberal løber det jo koldt ned ad ryggen på én, når man hører, at SF's ordfører siger, at med dette forslag påtager staten sig et ansvar for borgerne. Er det nu også så vigtigt, at staten i alle anliggender, i alle livets forhold, går ind og påtager sig et ansvar for borgerne? Nej, det er det ikke. Der er en grænse, for det er ikke så meget det, at man påtager sig et ansvar i en konkret sag, men vi får en samfundsudvikling, der går ud på, at borgerne fralægger sig ethvert ansvar og siger: Det må staten tage sig af. Nu gør jeg præcis, hvad der passer mig, for hvis jeg bliver snydt, kommer staten heldigvis og samler mig op og sørger for, at alt bliver godt igen.

Det er en samfundsudvikling, som er skadelig, og som ikke er særlig hensigtsmæssig, men som selvfølgelig er i fuld overensstemmelse med den socialistiske tankegang, men når man altså er en frihedselskende demokrat, som jeg er, må man tage afstand fra den slags udtalelser.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Ja, det har været en spændende debat at lytte til, og der har været mange ordførere, der har svunget sig ganske godt op, også i mere principielle overvejelser på baggrund af det her lille

lovforslag. Og det er jo bestemt interessant, når man får en mere principiel debat, og jeg kan langt hen ad vejen godt dele både fru Elisabeth Arnolds og ja, for den sags skyld også hr. Tom Behnkes overvejelser over, hvor langt vi i øvrigt skal gå fra lovgivningsmagtens side i forhold til at regulere os ud i at ville beskytte folk, når de begår dumheder.

Men det er dér, hvor der jo altid, når man har principielle debatter, kommer det ind, at så siger man, at det godt kan have undtagelsens karakter, hvor man siger: Alligevel bør vi her bruge lovgivningen til at forhindre folk i at blive snydt af nogle, der er klogere end de mindre kloge. Og det er netop den sag, som jeg ser vi har her, for jeg kan langt hen ad vejen godt dele den principielle opfattelse, at der altså er ting, hvor vi ikke kan beskytte folk imod deres egen dumhed, og her har vi jo altså at gøre med et felt, hvor politi og anklagemyndighed mente, at man kunne forfølge bagmændene bag udbud af pyramidespil. Og de var kommet så langt, at de faktisk også havde byrettens ord for det, og der faldt dom i byretten netop med baggrund i lov om offentlig indsamling og kædebrev og endda med nogle alvorlige sanktioner til følge, med beslaglæggelse af over 4 mio. kr. i en konkret sag, og det var den sag, der så blev prøvet ved Østre Landsret, og hvor der faldt dom i marts, og hvor de tiltalte blev frifundet.

Og det var netop den frifindelse, som gjorde, at jeg på regeringens vegne sagde og også har fået regeringens tilslutning til, at så måtte vi ind og ændre på lov om offentlig indsamling, så vi her fik et forbud også mod pyramidespil. Det har en række af vore nabolande også gjort, netop fordi man her syntes, det var så groft, at nogle bagmænd fandt på at ville lave sådan en type af indsamlinger, sådan en type af spillevirksomhed, hvor konsekvenserne for det enkelte unge menneske kunne være ganske alvorlige, hvis det var hele deres børneopsparring, som blev sat over styr ved at de netop havde den opfattelse, at det var troværdigt, at man sådan kunne få sine opsparede midler til at yngle ganske hurtigt ved at deltage i sådan et spil.

Det er altså det, vi nu forbyder. Og hr. Nonbo stiller det spørgsmål, om vi så ikke skulle gå så langt, at vi også strafbelægger det i det hele taget at deltage i første indskud i et pyramidespil.

Det har vi valgt ikke at gøre. Det blotte indskud er ikke strafbart, heller ikke som forsøg, ifølge lovforslaget. Der skal altså være foretaget en handling, der tilsigter at fremme eller bevir-

ke udførelse af en forbrydelse, jf. straffelovens § 21, før man bevæger sig ind på det strafbare område.

Baggrunden herfor er, at såfremt det gøres strafbart alene at deltage, kan det blive vanskeligt at komme spillet til livs, og det er jo det, vi gerne vil med initiativet her. Formålet er at komme disse pyramidespil, hvor der blot skal være indskud, og man skal skaffe yderligere indskydere for at få nogle penge tilbage, til livs, fordi deltagerne og deres forældre vil afholde sig fra at anmelde et forhold, hvis blot det at indskyde pengene er strafbelagt. Det ville gøre det umuligt for anklagemyndigheden at få vidner til at gennemføre straffesager mod de personer, der udbyder pyramidespillene, og det er i høj grad baggrunden for, at vi ikke bør strafbelægge det blot at indskyde. Men har man været ude for at få yderligere deltagere ind i spillet, kan man straffes efter bestemmelserne i lovforslaget, og lovforslaget udspringer af et ønske om at beskytte de unge mennesker, der er potentielle deltagere i pyramidespil. Det er baggrunden for ikke at strafbelægge den blotte deltagelse.

Jeg mener, at med lovforslaget her er tingene afbalancerede. Vi har valgt ikke at lægge det ind i straffeloven, vi har valgt at have det i særlovgivning, altså i lov om offentlige indsamlinger, og det er også et signal om, at der er balance i tingene. Men vi har til gengæld valgt at give mulighed for at idømme fængsel i indtil 2 år, og det hænger i høj grad sammen med, som også hr. Nonbo var inde på i sin ordførertale, at give politiet de ordentlige efterforskningsressourcer, der skal til, for at vi kan få stoppet den type virksomhed i Danmark.

Men med de ord, der er faldet fra ordførerne, ser jeg frem til også om dette lovforslag at få en konstruktiv udvalgsbehandling og en endelig vedtagelse i indeværende folketingssamling.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

**7) Første behandling af lovforslag nr. L 17:
Forslag til lov om ændring af lov om forbud
mod privates tv-overvågning m.v. (Offentlige
myndigheders tv-overvågning).**

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 6/10 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lotte Bundsgaard (S):

Vores verden udvikler sig hele tiden. Ny teknologi og udvikling af teknologien kræver, at vi ændrer vores lovgivning, og udbredelse af teknologien gør, at vi skal stille nye krav til, hvordan man bruger den nye teknologi, og at vi skal vedtage nye love. Det er det, lovforslaget om forbud mod privates tv-overvågning handler om.

I de sidste år er det blevet mere og mere almindeligt at installere overvågningsudstyr i butikker, på virksomheder og i en vis udstrækning på offentlige arbejdspladser. Sidste folketingsår vedtog vi en opstramning af loven om privates tv-overvågning, der gjorde, at vi skabte en balance mellem på den ene side arbejdsgivernes mulighed for at sikre virksomhedernes varer mod tyveri og butikkens ansatte mod overfald og på den anden side en sikring af den enkelte ansattes personlige integritet.

Under behandlingen af lovforslaget var der enighed om, at offentligt ansatte principielt skulle have den samme retsbeskyttelse. Justitsministeren tilkendegav derfor over for Retsudvalget, at der ville blive fremsat et lovforslag i den kommende, altså indeværende, samling, som også omfatter offentligt ansatte. Det er det lovforslag, vi skal behandle i dag.

I Socialdemokratiet er vi glade for, at lovforslaget er blevet fremsat så tidligt i samlingen. Vi mener, at der også på dette område på samme måde som ved vedtagelsen af lovforslaget om private arbejdspladser er to ting, som vi skal sikre og afveje over for hinanden. På den ene side skal offentligt ansatte sikres imod unødigt og skjult overvågning, og på den anden side skal politiet stadig kunne arbejde med skjult overvågning, og kriminalforsorgen skal kunne bruge overvågning i deres arbejde med retshåndhævelsen.

I Socialdemokratiet mener vi, at der i lovforslaget er fundet en fin balance, hvor overvågning foretaget af politiet og kriminalforsorgen fritages fra loven. Vi mener også, det er godt, at det foreslås, at informationskravet skal gælde på både de områder, hvor der er offentlig adgang, og de områder, hvor der ikke er offentlig adgang.

Endelig mener vi i Socialdemokratiet, at det er fint, at det klart defineres, hvornår der skal informeres om overvågning i private hjem, således at ansatte, der er fast ansat eller mere regelmæssigt udfører arbejde af en vis udstrækning i private hjem, opnår den samme retsbeskyttelse mod skjult tv-overvågning, som ansatte i den offentlige eller private sektor har, efter vedtagelsen af lovforslaget.

I Socialdemokratiet kan vi derfor tilslutte os lovforslaget.

Karsten Nonbo (V):

Meget har ændret sig, siden jeg på Venstres vegne under behandlingen af lovforslag nr. L 38 om privates tv-overvågning af private arbejdspladser spurgte om offentlige arbejdsgivers rolle over for offentligt ansatte. Hvem ville da have troet, at Venstre kæmpede for offentligt ansatte?

Justitsministeren svarede dengang på mit spørgsmål nr. 6, at han ikke kunne støtte et ændringsforslag om, at loven – hverken helt eller delvis og selv med en række undtagelser – også skulle omfatte offentlige myndigheders tv-overvågning. Ministerens begrundelse var, at det offentlige er under politisk ledelse, og at man blot kan rette henvendelse til disse, hvis der føres en dårlig personalepolitik.

Når Venstre kæmper for de offentligt ansatte, er det ikke for at øge antallet af offentligt ansatte, men for at skabe lighed for loven. Og når justitsministeren har ændret mening, er det kun glædeligt, og det tjener til hans ære og respekt, at han fremsætter dette lovforslag mere eller mindre på Venstres foranledning.

Venstre støtter jo selvsagt lovforslaget og også skiltningsskravet ved offentlige myndigheders tv-overvågning af lokaler, hvortil der er almindelig adgang for publikum. Det må være en naturlig analogi, så jeg vil slutte af med at sige tak til ministeren for fremsættelsen af lovforslaget.